

Mogočen poudarek skupnosti med Slovenci in Hrvati ob severni meji

Po preteku 21 let je prišlo 15. maja v obmejnem Mariboru do mogočnega poudarka skupnosti med Slovenci in Hrvati ob priliki obiska predstavnikov hrvatske književnosti. Omenjenega dne so se pripeljali v Maribor prvaki hrvatskih pisateljev in pesnikov. Ta obisk je bil v sedanjih nevarnih časih ravno ob severni meji velikega narodnega in državnega pomena.

Maribor in njega predstavitelji so se dobro zavedali vrednosti obiska Hrvatov in so storili vse, da je prišlo ob tej priliki do veličastne manifestacije slovensko-hrvatske vzajemnosti. Na poziv župana je bil Maribor v zastavah.

Kljub slabemu vremenu je kolodvor in prostor pred njim napolnila velika množica ljudi; navzoči so bili pri sprejemu predstavniki vseh narodnih društev in največ je bilo mladine, iz koje src je prekipevalo navdušenje. Ob prihodu vlaka s hrvatskimi gosti so zaurili proti nebu gromoviti vzkliki v pozdrav.

Po burnem pozdravljanju je bila izrečena Hrvatom prva dobrodošlica s poudarkom, da je minulo prejšnji mesec 21 let, ko je pozdravil Maribor zadnje hrvatsko odposlanstvo. Takrat so spremljali Hrvati iz Dunajskega Novega mesta zemeljske ostanke Zrinjskega in Frankopana ter so jih prepeljali v Zagreb.

Tedaj so pozdravili obmejni Slovenci v največjem številu brate Hrvate z generalom Maistrom na čelu. Takrat je Maribor na poziv osvoboditelja Maistra prisegel, da bo branil obmejno slovensko zemljo tako, kot sta svojo zemljo branila Zrinjski in Frankopan, in da si bodo ohranili Slovenci in Hrvati zvestobo za vso bodočnost.

Minula doba 20 let naj bo svarilo, da se ne smemo nikoli več razdružiti in da bo ostala skupnost med Slovenci in Hrvati vedno krepka. Prehudi so časi, da bi zamogla dva na tako ozkem prostoru stisnjena majhna naroda, kot sta slovenski in hrvatski, vztrajati v ločitvi duhov, kot se je to pokazalo v preteklih dvajsetih letih.

Za prvi pomembni pozdrav se je zahvalil predsednik društva hrvatskih književnikov g. dr. Ilja Jakovljevič. Naglasil je pomen prihoda Hrvatov v obmejni Maribor s stališča tesnih vezi, ki vežejo Slovence in Hrvate. Brat-

stvo med Hrvati in Slovenci resnično obstoji in hrvatski narod bo branil bratsko slovensko zemljo kot svojo.

Nato so zapeli pevci nekaj pesmi, godba je zaigrala himno »Hej Slovani«, ki jo je pela z gromovitim navdušenjem večtisočglava ljudska množica.

Na poti od kolodvora v mesto so bili deležni predstavniki hrvatske kulture navdušenega vzklikanja.

Bratje Hrvati so se po slovesnem sprejemu podali na grob osvoboditelja Maribora in slovenskega pesnika generala Rudolfa Maistra in so položili lep venec.

Zvečer 15. maja je mariborsko občinstvo napolnilo dvorano narodnega gledališča do zadnjega kotička in zadržljivo poslušalo in sledilo čitanju odlomkov iz najboljših pisateljskih in pesniških del v Maribor prihitelih hrvatskih pisateljev ter pesnikov.

Želeti bi bilo, da bi bilo podobnih obiskov iz bratske Hrvatske še več in posebno v obmejne slovenske kraje v sedanjih resnih časih, ko se mora v Jugoslaviji sloga med trobratskim narodom pojekleniti.

Po svetu

Francoska vlada presnovana. Francosko vojno vlado so 18. maja ponovno preosnovali. Ministrski predsednik Reynaud je prevzel še vojno ministrstvo. Dosedanji vojni minister Daladier je postal zunanji minister. Kot podpredsednik je stopil v vlado 84 letni maršal

Mackensen, nemški poslanik v Rimu, ki igra v sedanjih časih veliko vlogo

Dino Alfieri, novi italijanski poslanik v Berlinu, od katerega si Nemci veliko obetajo

7. V. je poteklo 100 let, kar se je rodil znameniti ruski skladatelj Čajkovski

Sovjetski maršal Timošenko, ki je zamenjal prejšnjega komisarja za vojsko Vorosilova

»Kmalu se spet oglasim — gotovo še ta teden. Tedaj, Trezika, ti prinesem čeden zlat prstanček, tega boš morala zmeraj nositi, da svojega Ivana ne boš pozabila.«

»Ivan, nikar si ne napravljaj stroškov!« je branilo dekle; »saj moram itak zmeraj nate misliti.«

»Ne, ne, takile prstani imajo skrivnostno moč,« se je šalil; »srca grejejo, da se ne ohladijo. Toda imeti ga moraš vedno na roki, še za minuto ga ne smeš sneti. Če bi kdaj videl, da ga nimaš, bi me utegnila zmagati hudobna misel, da ti je najine današnje kupčije žal, hahaha.«

»Ti, ti!« mu je dekle zapretilo. »Toda ljudje bodo videli, da imam prstan, in si bodo jezike brusili.«

»Naj si jih brusijo!... Kvečjemu bodo mogli reči, da si je doktor Silan na stare dni še osvojil preljubko nevestico. S tako nevesto se lahko postavim.«

Vzel je klobuk in palico, podal dekletu in materi roko ter stopil počasi k durim, zraven pa je poredno otožno pel:

»Adijo pa zdrava ostani,
podaj mi še enkrat roko,
pa name nikar ne pozabi...!«

Osem dni nato je imela Trezika zlat prstan z bleščočim kamnom, ki so ga vsi v Senčarjevi trgovini kaj kmalu opazili na njeni roki.

III.

Konec aprila so bile v Šentanelu občinske volitve. Kar je bil v občinskem svetu, je Končnik mnogo storil za občino. Največ po njegovi zaslugi so zgradili občinsko žago, regulirali so vodo, da ni več vsako vigred drla čez bregove, dosegli so, da je dala država podporo za živinorejsko zadrugo; zadnje čase je snoval Končnik občinsko elektrarno in je dal na svoje stroške izdelati načrt za tako elektrarno; pol leta sem, kar je tajnik zbolel, je opravljal tudi vse pisarniško delo na občini.

Po svojih sposobnostih je daleč nadkriljeval vse druge občinske može. Zaradi tega so tudi splošno menili, da bo on prihodnji župan. Ker je bil tako ponosen, si županske časti ni le želel, ampak je bil trdno prepričan, da nihče drug župan biti ne more kakor on. Večkrat je pred volitvami namignil, kaj vse bi storil, ko bi bil župan. Niti v misel si ni vzel, da ima precej nasprotnikov. Nekateri kmetje so se namreč bali, da bi s svojo podjetnostjo utegnili spraviti občino v dolgove; drugi so bili proti njemu, ker so mu njegovo prevzetno ponašanje zamerili; mnoge pa si je odbil zaradi svojega prepira z župnikom.

Tedaj se je zgodilo, česar Končnik nikoli ni pričakoval: pri volitvah je čisto pogorel. Tako malo glasov je dobil, da niti v občinski odbor ni prišel. Prevzetnega moža je to vsega zmedlo. Odvihral je domov, zaklenil

2.200.000 din. Zdaj, ko se je podražil papir, je mnogo povpraševanja po starih cunjah. Podobno organizacijo bodo uvedli po vseh večjih mestih Velike Britanije.

Z iznajdbo torpeda obogateli drugi. Torpedo ima velevažen pomen v sedanji vojni. — To strašno pomorsko in zračno orožje je bilo dolgo tajno. Iz švedskih virov se zdaj izve, da je bil pravi izumitelj torpedov švedski inženir Anton B. Zandahl. On je s svojo iznajdbo napravil 1864 prvi poizkus na jezeru Hammarby. Več tisoč ljudi je opazovalo spretnost izuma, ki je postal usodepoin za človeštvo. Zandahl je bil talentiran inženir, pa slab trgovec. Švedska vlada se je sicer zanimala za njegov izum, ni mu pa branila, stopiti v

Petaín, ki je junaško in zmagovito branil med svetovno vojno trdnjavo Verdun in je bil do- slej poslanik v Madridu. Notranje ministrstvo je poverjeno dosedanjemu kolonialnemu mi- nistru Mandelu.

Papež za poljsko mladino. Papež Pij XII. se briga za usodo poljskih beguncev, ki so raztreseni po raznih državah. Precej teh be- guncev je tudi na Madžarskem. Med njimi je dokaj poljskih deklet. Nek ženski samo- stan na Madžarskem je bil pripravljen, spre- jeti v svoje zavetišče poljska dekleta, če mu kdo v to svrhu oskrbi potrebna gmožna sred- stva. Ko je o tem slišal papež Pij XII., je takoj dal nakazati samostanu toliko denar- nih sredstev, da je mogel sprejeti 50 poljskih deklic. Hkrati je naročil, da se morajo de- klice tako odgajati, da se ne bodo odtujile svojemu materinemu jeziku. Po njegovem na- ročilu so se poslale poljskim deklicam polj- ske molitvene knjižice.

Amerika se vedno bolj pripravlja na vstop v vojno. Poveljnik ameriške armade v svetovni vojni general Persching je izjavil zad- nje dni, da morajo Združene ameriške države

pripraviti vse sile radi možnosti vstopa v voj- no. Nihče od Amerikancev ne more trditi, kdaj bodo zapleteni v vojno, ki je vzplamela v Evropi. — Predsednik Roosevelt bo zahte- val v parlamentu ali kongresu kredite za gradnjo novih in izpopolnitev starih ladje- delnic in drugih vojaških zgradb. V seda- njem času je po izjavi Roosevelta narodna obramba največjega pomena ter je danes po- stransko vprašanje, kako priti do potrebnih milijonov dolarjev. Razvoj vojnega položaja v Evropi vpliva toliko na Ameriko, da je po- stala narodna obramba za Združene države mnogo bolj pomembna kot je bila doslej. — Končno je začel ameriški tisk odkrito pisati o možnosti vstopa Amerike v vojno. To spre- membo glede časopisnih glasov je povzročila predaja Nizozemske pred nemško premočjo. Ameriško sočustvovanje z Evropo bo rodilo ta uspeh, da bo Amerika vstopila v vojno in mora pripraviti 50.000 letalcev in bo dala vsakemu svojo letalo. Vojna se razvija danes tako, da je nesmiselno govorjenje, da bi mo- gla stati Amerika ob strani. Za Ameriko kma- lu ne bo več nevtralnosti.

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

tovarna baterij
JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

praznikih veselo zapeli katero izmed Marijinih pesmic. Najljubša ji je bila molitev sv. rožnega venca. Veliki biserni rožni venec — spomin na zlato mamó — je nosila vedno s seboj, molila je rožni venec dnevno. Ta rožni venec je imela v rokah tudi na mrtvaškem odru. Kakor je bilo skromno njeno življenje, tako si je želela tudi skromen pogreb. Tinski in domači g. župnik, šolski otroci s spoštovanim učiteljstvom smo ranjko spremljali na zadnji poti. Anika, končala si svoje trudapolno življenje. Marijo si tako nežno častila, Marija ti je pri Jezusu milostno sodbo sprosila. Grude so padale na krsto, v tih žalosti so se razšli pogrebci. Počivaj v miru, blaga duša!

Dober gospodar umrl v župniji Črešnjice. Naj- novejše v naši fari in vasi Podgorje je, da smo dne 5. maja t. l. spremili k večnemu počitku marljivega posestnika in naročnika »Slov. gospodarja« Kračun Martina, p. d. Ke- kina, kateri je zapustil ženo in 7 otrok. Rajni je bil rojen 1872. leta v Podgorju, kjer je v 36. letu starosti prevzel leta 1908. od svojih star- šev posestvo ter se nato eno leto pozneje poročil s Speglič Marijo iz Šmartnega v Rožni dolini. S svojimi pridnimi rokami je zelo dvignil svoje posestvo. Ni se bal žrtvovati cele noči pri delu. Vedno je delal dan in noč in pri tem ni pozabil na Boga. Bil je pravi krščanski mož. Vzgojil je 3 sinove ter 4 hčere. Vsi otroci so vzgojeni v pravem in trdnem krščanskem duhu. Njegov po- greb je bil dokaz, kako so rajnega Martina od- daleč in od blizu poznali. Tudi iz drugih župnij, t. j. iz Frankolovega, Vojnika in Šmartna v Rožni dolini so prihitali kropiti in spremit zel- meljske ostanke k večnemu počitku. Kako težka je bila ločitev žene in vseh navzočih otrok od rajnega moža in očeta pri odprtem grobu. Ko so cerkveni pevci pod vodstvom organizatorice gospe Vidali Marije zapeli žalostinke »Vigred se po- vrne« in »Črna zemlja naj te krije«, ni bilo oče- sa, ki bi ga solze ne bile zalile in ves čas, dokler ni črna zemlja zakrila krste, intenzija ni bilo kraj- ženi, otrokom in vsem sorodnikom naše sožalje. Rajnemu pa naj sveti večna luč!

Smrt je pobrala mlado ženo. Iz Zetaj po- ročajo: Dne 10. maja so zapeli mlado žetalski zvonovi ter naznanili žalostno vest, da je pridna in delavna hčerka tukajšnjega posestnika Ju- rija Kosa umrla v bolnišnici v Ptujju po težki možganski bolezni. Pokopana je bila 11. t. m. na mestnem pokopališču v Ptujju. Bila je šele ko- maj poročena v rogaško župnijo k Jakobu Lu-

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Vsemogočni je poklical k sebi mlado šolsko sestro. V Kamnici pri Mariboru je preminula v 27. letu č. s. Marija Sadravec. Blago- pokojna je hčerka banskega svetnika, posestnika in uglednega našega pristaša g. Petra Sadravnca v Ormožu. Rajna zapušča poleg žalujočih star- šev še dva brata in pet sester, od katerih je Olga predstojnica katehistinj na Betnavi. Blagi sestri Orosilavi bodi Vsemogočni večni plačnik, žalujoči rodbini Sadravčevi naše sožalje!

Najstarejši vaščan umrl v Brezolah pri Račah. Zatisnil je svoje trudne oči dne 10. majnika naj- starejši možki naše vasi prevžitkar Franc Plečko v 87. letu svoje starosti. Rajni Fran- ček je bil delaven, skrben ter marljiv. Kot če- belica in rade volje je pri vseh delih, kar je mogel, pomagal svojemu sinu Lojzetu, kateri je posestvo prevzel, ker starejši sin se ni več vrnil iz svetovne vojne, za katerega je večkrat vzdih- oval. Svoje otroke je vzgojil v pravem krščan- skem duhu, rad je tudi zahajal v cerkev ter večkrat prejel sv. zakramente. »Slovenski go- spodar« je bil stalni gost njegove hiše, katerega je rad prebiral. Pogreb rajnega se je vršil dne 12. maja ob obilni udeležbi sorodnikov, prijate- ljev, znancev ter vaščanov. Naj mu Vsemogočni onkraj groba poplača obilno ta njegov zemeljski trud in naj mu bo usmiljen sodnik in naj mu sveti večna luč, preostalih pa naše srčno so- žalje!

Bela žena je kosila. Pri Sv. Antonu v Sl. goricah je smrt v enem tednu pokosila štiri ose- be. Dne 6. maja je umrl potolažen s sv. zakra-

menti dober oče Martin Močnik, mož ve- sele narave. Vedno je rad prepeval Marijine pe- smi. V 74. letu starosti je zapustil pet dobro preskrbljenih otrok. Na njegovem pogrebu se je kljub dežju zbralo mnogo ljudi. Ob grobu se je poslovil od rajnega g. župnik. — V istem tednu smo pokopali še tri ženske. — Rajnim naj sveti večna luč, preostalih pa naše sožalje!

Izdihnila je blaga duša na Kebelju na Pohorju. Dne 23. aprila smo pokopali Ano Šmit. Pre- videna s sv. zakramenti je v 72. letu starosti iz- dihnila svojo blago dušo. Ljudsko šolo je dovr- šila pri šolskih sestrah v Mariboru. Radi njene naderjenosti in vselega značaja so jo sestre vzljubile. Najraje bi bila šolska sestra, a radi nepričakovane nesreče staršev je morala domov. Postala je vzgojiteljica Cimpermanovih otrok na Polzeli. Vsak večer je molila z otroci sv. rožni venec. Otroci, pa tudi vsi domači so jo radi imeli, kar pričajo številna pisma od njih. Prišla je potem k Sv. Urbanu v župnišče pomagat go- spodinjti svoji ljubi sestri Miciki skozi 7 let. Zadnjih 13 let pa je stregla v župnišču na Kebelju. V najlepših letih je na eno oko oslepela, prestala smrtnonevarno operacijo, slednjic še ji je odpovala desna roka. S solznimi očmi je velikokrat tarnala: »Kako rada bi delala, pa ne morem.« Če je bil kdo nevoljen nad berači in brezposelnimi, se je zavzela za nje: »Dajmo ubogim! Ako ne bi bili potrebni, ne bi prosili milodarov.« Na Plištajmu je bila v mladosti iz- borna cerkvena pevka. Še sedaj v starosti sta s sestro ob nedeljah in posebno še o Marijinih

stike z Rusi. Tem je za- upal razne svoje izume, tako tudi brzostrelno puško. Patente je pro- dal za smešno ceno 7000 rubljev, od katerih je prejel le 500. Inženir se je kesal, da je stopil z Rusi v stike, predvesti je hotel ponovno svoj izum pred švedsko vla- do, toda nekdo mu je to onemogočil. Mož je po- stal divji, pisal je na vse strani obupna pi- sma, toda zaman. Iz- najdba je šla svojo zma- goslavno pot, obogateli so zaradi nje drugi...

Vžigalce je hotel skrajšati Russel Lat- ham, šef angleškega ekonomskega oddelka pri vladi, češ da bi An- glija na ta način pridobila več tisoč ton lesa. Ni uspel, ker so stroji vsi prirejeni za sedanjo dolžino šibic in bi bila preureditev predraga.

se je v sobo in ni z nikomer spregovoril. Tudi ženo, ki je koj slutila, kaj se je zgodilo, in ga je hotela bodriti, je zavrnil in ji odsekal besedo. Na večer si je vpregel konja, odpeljal se je in več ko teden dni ga ni bilo domov.

Medtem je Končnikovega najmlajšega otroka, ki ga je Končnik sam krstil, tako hudo prijala božjast, da so se bali, da bo otrok umrl. Dobrovnikovi Treziki se doslej še ni posrečilo, da bi bila Tilko pregovorila, kakor je doktor Silan svetoval. Tilka je bila tako preplašena in ni verjela, da bi se dalo vse na skrivnem opraviti, mo- ževe jeze pa se je bala bolj ko kdaj prej. Ko pa je bilo zdaj otrokovo življenje na niti, ni nič več premišljevala in ni več oklevala, saj je itak ves čas dvomila, če je otrok prav krščen; poslala je takoj hlapca Blaža v žup- nišče, naj prosi gospoda, da pridejo hitro h Končniku.

Župnik se je naglo odpravil, na videz se je šel okoli vasi sprehajati, nazaj grede pa je kakor slučajno zavil mimo Končnikove gostilne in naglo stopil v hišo. Ško- fijstvo, kateremu je bil o vsej zadevi pisal, mu je na- ročilo, naj otroka pogojno še enkrat krsti. To je zdaj storil, potolažil s prijazno besedo jokajočo ženo in, kakor je mislil, odšel iz hiše, ne da bi ga bil kdo opazil.

Pet dni potem se je Končnik vrnil s svoje dolge poti spet v Šentanel. Še zmeraj je imel mrk pogled, toda zdaj ni bil več pobit, obhajala ga je hladna, trmasta misel,

da bo že vsem pokazal, kdo je. Prvotni sklep, da bi svojo gostilno prodal in se kam drugam iz Šentanela preselil, je zavrgel. Ne, star vojak ne beži, da bi vsaka baba lahko za strahopetcem kazala. Bo že drugače kos občini. Pokazal jim bo, da brez Končnika nikamor ne pridejo. Še mezinca ne bo ganil za občino; nagajal ji bo, kjer bo mogel. Z advokatom Hudnikom se je v mestu zmenil, da bo občini odpovedal vodno pravico; tudi živine ne bo pustil goniti čez svoj svet na občinski pašnik.

Ker mu je jel konjič pešati, se je Končnik ustavil pri Žagarju, ki je bil na sredi pota med Šentanelom in Brezjem. V gostilni je sedelo kakih deset fantov, ki so bili veščidel iz Šentanela, med njimi deklet, Rutnikova Cencka, ki je bila prej kdaj pri Končniku za natararico pa jo je Tilka zaradi njenega vedenja nagnala.

Ko je stopil Končnik v gostilno in se dalje v stran od glasne družbe usedel za prazno mizo v kotu, so si fantje pomežiknili. Kakor da so se res pravkar o tem menili, je eden od njih dejal zaničljivo:

»Jaz sem že rekel in pravim še in še, da je novi šentanelski občinski odbor za nič.«

»Same zeljnate glave so zbrane, nobene brihtne ni vmes.«

»Brihtnega človeka ti kozli ne trpijo med seboj — toliko pameti še imajo —; ko bi bil kdo brihten med njimi, bi bila njihova neumnost preočitna.«